

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

30. An quando in Iubilæo Superior non vult aliquid dare pro eleemosyna,
possit illum subditus clam à Monasterio accipere? Idem est in prædicto
casu de Monialibus, uxoribus, filius, servis, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Et quid est dicendum, quando in Bulla præcipitur eleemosyna faciendâ iuxta facultates cuiusque? Ex part. 5. tract. 12. Ref. 14.

RESOL. XXX.

Sup. hoc in Ref. seg. in §. Notandum, & inf. in Ref. 32. cursum in §. Dico igitur, & cum eodem Lavrio raturum hic cit. & in Ref. 33. §. vi. & sup. in Ref. 59. tract. 2. §. De quantitate, cuius ad medium.

§. 1. Affirmatiue respondet Nauarr. in comment. de Indul. notab. 31. n. 34. Corduba de Indulgent. lib. 5. quest. 22. Laurorius de Indulgent. part. 1. cap. 21. n. 46. & Reginald in praxi tom. 1. lib. 7. cap. vlt. §. 4. num. 187. ybi sic ait. Septimum documentum est Indulgentiam, quæ conceditur danti, vel facienti aliquid indeterminate, ut auxilium præbenti, vel oranti, acquiri ab eo, qui dat, vel facit, prout suæ personæ congruit, nempe à paupere parum dante, à diuite verò dante multum. Ita ille.

2. Sed prorsus contrariam sententiam tenendam esse puto, ideo ad propositum dubium negatiue respondeo cum Fausto in de Indul. lib. 4. q. 49. Sanctarello de Indul. c. 7. dub. 1. Leonc de Indul. p. 1. n. 132. Suarez in 3. part. tom. 4. disput. 52. sect. 8. num. 3. & seq. Filiucio tom. 1. r. 8. cap. 6. numero 166. Rodriguez in Bulla Crue. §. 7. num. 4. & aliis. Vico igitur quamlibet paruum eleemosynam etiam vnus oboli sufficere ad lucrandum Iubilæum, dum non est determinata quantitas, & ratio est, quia illa conditio eleemosynæ indefinitè proposita per quamlibet eleemosynam etiam minimam adimpletur, nam, ut Aristoteles l. Periberm. testatur, ad veritatem propositionis indefinitæ quælibet singularis sufficit.

3. Sed quid dicendum quando in Bulla præcipitur eleemosynam faciendam esse iuxta facultates cuiusque? Aliqui apud Casarem Bottonum in obseruat. sup. Bull. Sixti V. fol. 196. asserunt in tali casu sufficere ad lucrandam Indulgentiam, etiam si diuites non solum pauperes darent eleemosynam minimam. Probatur hæc opinio, quia si non sufficeret quælibet eleemosyna, sed esset faciendâ proportionatè iuxta qualitatem personarum & facultatum, fideles nunquam possent scire se lucratos Indulgentiam, sed ferè semper remanerent dubij de consecutione, cum difficillimum esset scire quantitatem eleemosynæ qualitibus personarum, & earum facultatibus proportionatam. Secundo, quia si eleemosyna necessariò esset faciendâ secundum qualitatem personæ, oporteret vt Reges & Principes darent pro eleemosyna centum & millia scutorum, & sic nimis difficilis redderetur consecutio Indulgentiæ. Tertio cum Summi Pontifices concedunt Indulgentiam plenariam porrigentibus manus auxiliatrices ad fabricam alicuius Ecclesiæ, si verba deberent intelligi de eleemosyna proportionata facultatibus cuiusque & qualitati personæ, colligeretur tanta pecuniæ summa, quæ non pro vnus tantum, sed plurium Ecclesiarum fabrica sufficeret, quod non est verisimile id intendi à Papa, ergo, &c. Et hanc sententiam probabilem esse putat Angelus Bossius de triplici Iubilæo. sect. 4. cas. 21. n. 29. iuncto n. 35. qui n. 32. exponit hanc sententiam, vt minima quantitas eleemosynæ respectu cuiusque non sit mensuranda mathematicè, mensurando, vt aiunt, omnes cuiusque facultates calamo & atramento, sed moraliter & prudentis viri arbitrio, & in vnuersum sufficere, vt detur eleemosyna competens statui iuxta eleemosynam, quam homines talis status communiter solent facere extra Iubilæum, v.g. vir nobilis consuevit dare in eleemosynam Iulium vnum, talis etiam eleemosyna sufficeret ad lucrandam Indulgentiam, concessam sub onere eleemosynæ iuxta facultatem, & si iniuncta fuerint tres eleemosynæ, sat erit, si det tres Iulios. Artifex consuevit dare vnam solidum pro eleemosyna, eleemosyna vnus solidi sufficere pro lucro Indulgentiæ. Baro consuevit dare tres Iulios, Princeps scutum, Rex duos aureos, satisfaciunt & lucrabuntur Indulgentiam, si talem eleemosynam erogent. Ita Bossius.

An quando in Iubilæo Superior non vult aliquid dare pro eleemosyna, post illam subditus clam à Monasterio accipere?

Idem est in prædicto casu de Monialibus, vxoribus, filiis seruus, & mancipijs respectu Abbatissæ, Mariti, Patri, & Domini.

Et an, quando in Iubilæo eleemosyna danda relinquatur vnus cuiusque arbitrio, sufficere minima?

Et an sufficiat dando eleemosynam illi, quem puto esse pauperem, cum re vera sit diues, & fingat se pauperem?

Et an pauperes ficti obligentur restituere, quæ per eleemosynas minimas acceperunt? Ex p. 10. r. 15. & Milc. Ref. 22.

§. 1. Negatiue nominatim contra me respondet Leandrus de Sacram. tom. 1. tract. 5. dispo. 1. 4. quest. 54. Quia in tali casu vel dicendum est Religiosos etiam nouitios, qui non habent proprium, & non possunt aliquid dare, absque eleemosyna lucrari Indulgentiam concessam sub onere eleemosynæ, vt nuper diximus de paupere, & tenet Grassius lib. 2. append. capite 5. numero 58. vel quod faciliori, & tutiori via possint Indulgentias, & Iubilæum lucrari commutationem eleemosynæ in aliud opus petendo. Ita ille.

2. Sed licet hæc omnia non reprobem, sententiam tamen, quam docui iterum admitto, & illam me citato nouissimè docet Pasqualigus in Praxi de Iubilæo decif. 129. numero 6. Quia cum superior iniuste, & irrationabiliter procedat, poterit subditus aliquid de Monasterio accipere, vt det pro eleemosyna. Tunc enim illa voluntas non est voluntas Superioris, quia non est talis, qualis deberet esse, imo contraria voluntati rationabili, quam deberet habere, & ideo potest subditus operari ex præsumpta voluntate Superioris rationabiliter procedentis, & ex licentia ipsi debita. Rursus cum res, & bona Conuentus sint destinata in vsum Religiosorum, & sint in ipsorum commodo conuertenda secundum mensuram Regule, habet quisque ius ad talem vsum; Vnde si ei denegatur, fit ipsi iniuria, quia Monasterium se illi obligauit ad ipsum alendum, & ipsi prouidendum de necessarijs. Vnde si ipsi iniuste subtrahantur necessaria, qualis est materia eleemosynæ, pro Iubilæo, poterit propria auctoritate sumere. Oppositum tenet Gobat. de Indul. cap. 19. num. 217. quia aut Religiosus non tenetur si non habeat, aut potest aliquid dare ex iis, quæ sibi permittuntur à Superioribus, vt icunculam, &c. Verum non excusari ab eleemosyna conitat ex dictis questio. 127. quia habet apud Monasterium vnde largiatur eleemosynam, & quamuis possit largiri icunculam, aut quid simile, adhuc potest capere de bonis monasterij, quia habet ius ad vsum ipsorum rationabiliter priuari non potest. Adde quod dare icunculam, aut quid simile, non est actus misericordiæ, cum non subleuet miseriam corporalem, atque adeo nec eleemosyna, sed liberalitas. Hucusque Pasqualigus, cui adde me citato Lezanam in Summa tom. 4. ver. Iubilæum, numero 14. Quintanaduenam in casibus de Iubil. duarum hebdom. cap. 9. numero 8. sic asserentem [Si el Prelado no quiere dar esta limosna, puede el Religioso darla de los bienes de su vfo, & del Conuento, & de lo que otro le de como sea sin escandalo. Lo mesuro se entiende de las Monias, de las casadas, hijos, y esclauos respecto de su Superiores, Maridos, padres, y Señores.] Ita ille, & iterum ego.

Nec in tali casu capere aliquid de Monasterio in elemosynam pro Iubilæo existimo contra regularem obseruantiam, vt probat Pasqualigus, vbi

Notandum est hic obiter Pasqualigum, vbi supra docere elemosynam dandam pro lucrando Iubilæo quando relinquatur vniuscuiusque arbitrio non sufficere minimam, sed ego olim contrarium docui cum communi Doctorum sententia, quam me citato nouissime notat Gobat. de Iubilæo, cap. 29. q. 79. & me citato Leandrus de Sacram. tom. 1. tract. 19. §. 14. quest. 50. Lezana, vbi supra, Caracialis Lugo de panis. disput. 27. sect. 7. numero 114. vbi dubitari potest nonò vtrum satisfiat dando quem puto esse pauperem, cum re vera sit diues, & fingat se pauperem. Videtur enim non satisfieri, cum re vera nihil detur pauperi, sed sicut est pauper existimatus, erit elemosyna existimata, quæ non sufficit. Credo tamen satisfieri Iubilæo, alioquin cogemur ad examinandum nimis necessitatem petentium, quod non satis consonat Sanctorum Patrum consensui. Ratio autem est, quia non videtur de substantia elemosynæ, quod detur vero pauperi, sed quod detur ad subleuandam miseriam inopis, tunc autem datur verè ex tali fine: Ergo est verè elemosyna. Bulla autem moderna non dicit quod elemosynæ dentur pauperibus, sed solum quod fiant elemosynæ.

Dices, non fit elemosyna nisi transferatur dominium vt diximus. In hoc autem casu non transferatur cum non sit animus donandi nisi vero pauperi. Respondetur regulariter in his elemosynis minutis esse tantum transferendi dominium, licet propter dolum possit reuocari donatio, vt cum aliis obseruat Lessius in 2. de iust. cap. 18. dub. 17. Quare eiusmodi pauperes scilicet ratio obligantur ad restituenda quæ ita acceptum per elemosynas minutas præfertim cum aliæ causæ huerint petendi, vel retinendi de quo videri potest Molina, tom. 1. de iust. disput. 210. §. Dubitatur de decimis, &c. Ita ille, cui adde Quintanaducenam vbi supra, num. 3.

RESOL. XXXI.

Ad pauperes, qui non possunt ad lucrandas Indulgentias largiri elemosynam, egeant commutatione in aliquod opus pium, si non possunt ieiunare, vel Ecclesiis assistere, vel in tali casu, an sufficiat, si pauper curet, vt elemosyna ab alio detur pro se? Ex part. 5. tr. 12. Ref. 15.

Affirmatiuè respondet Sanctarellus de Iubilæo, cap. 7. dub. 1. Leo de Iubilæo, part. 2. num. 72. Sacerdotius de Iubilæo, cap. 19. num. 6. & alij, quia seruanda est forma Bullæ pro lucranda Indulgentia; sed Bulla pro opere iniuncto præscribit elemosynam, ergo si non potest fieri est commutanda in aliud opus pium, sicut qui non potest ieiunare, vel Ecclesiis assistere; & si contraria opinio esset concedenda, sequeretur idem esse concedendum de eo, qui non potest ieiunare, vel ob tulum non potest communicare, nam in his casibus non egeret commutatione.

Verum his non obstantibus negatiuam sententiam docet Faustus de Iubilæo, l. 4. q. 55. Nauar. in Miscellan. 94. num. 2. Grassius in Append. l. 2. e. 5. n. 38. Henriquez l. 7. c. 10. num. 6. in glossa lit. N. & Fernandez in Mandat. part. 3. cap. 7. §. 8. numero 3, vbi sic ait. Cum imponitur elemosyna danda, & lacrans est pauper, talem non indiget commutatione elemosynæ in aliud opus pium. Ita ille, & ratio est, quia mens Summi Pontificis in hoc casu talis esse videtur, vnde puto

veramque sententiam probabilem esse, & certum est eiusmodi pauperibus absque vlla commutatione sufficere, si faciant elemosynam minimam, etiam vnus oboli, quia sic adimplent formam Bullæ, faciendæ opus præscriptum. Ita Bossius de triplici Iubilæo, sect. 4. cas. 21. num. 4. qui etiam man. 5. & 6. obseruat sufficere in tali casu, si pauper curet vt elemosyna ab illo detur pro se; vel si ratificet elemosynam datam nomine suo ab aliquo ipso infcio, dummodo ratificatio fit intra tempus concessum ad lucrandam Indulgentiam.

RESOL. XXXI.

An si quis in Iubilæo præberet elemosynam per seruum, qui illam tamen non daret, daretur Iubilæum? Vbi plura de elemosyna largienda tempore Iubilæi pro omnibus personis tam secularibus, quam Regularibus adducuntur? Ex p. 5. tr. 12. Ref. 31.

§. 1. Affirmatiuè respondet Emanuël Sa, etiam post correctionem Romanam ver. Indulgentia, num. 4. vbi sic ait. Cum dicitur absolute vt fiat elemosyna, quidam requirunt summam quandam cuiusque statui conuenientem; ego potius dicerem cuiusque deuotioni relinqui quantum det, & qui pro fe datam ab alio ratam habet, dare censetur. Quod si quis iussit famulum dare, & non dedit, qui tam negant consequi Indulgentiam, ego id non dixerim. Ita ille.

2. Sed aduersus illum negatiuam sententiam tenet Homobonus de Iubil. lib. 4. q. 53. Leo de Iubil. p. 2. q. 14. sect. 6. num. 175. Bonac. de Sac. disp. 6. q. punct. 5. n. 22. & Philippus de la Cruz, in thes. Eccl. tract. 1. §. 11. n. 3. vbi sic ait [Quando se manda dar limosna, y el amo dio à su criado dineros, para que los distribuiese à los pobres, no lo hizo, no obstante que los entregò para que se diesen, no consigne la Indulgencia.] Sic ille, & alij afferentes hoc etiam dicendum esse de eo, qui daret elemosynam per famulum, qui post tractatam hebdomadam dedit, qui non potest retrahi, & ratio est, quia non præstat opus præscriptum in tempore ad lucrandum Iubilæum. Verum quia solent occurrere quoad largitionem elemosynæ tempore Iubilæi aliqua difficultates, breuiter illas hic explanabo.

3. Dico igitur primò contra Lauotium de Iubilæo, p. 1. c. 21. num. 46. & alios, quòd quando in Iubilæo ad lucrandam Indulgentiam indeterminatè & absolute præcipitur elemosyna, sufficere quamcumque elemosynam minimam & paruam, etiam in ordine ad diuites: secus autem si præscribitur elemosyna expressè secundum facultatem, seu pro facultate vniuscuiusque; sed de hac quæstione satis supra dictum est.

4. Dico secundò contra Zanardum in Direct. Theol. part. 1. de pium. cap. 21. q. 26. in fine, non sufficere ad lucrandum Iubilæum elemosynam spiritualem, sed debere esse realem & temporalem, dummodo non sit pauper, qui viuat de quotidiano labore, vel ostiatim mendicet, nam sine vlla commutatione tales lucrantur Iubilæum, non largiendo elemosynam. Ita Fernandez in Medull. cas. p. 3. c. 7. §. 8. num. 3. Henriquez lib. 7. cap. 10. num. 6. in glossa lit. N. Grassius in append. l. 2. cap. 5. num. 58. & alij; licet securior erit in tali casu pauperes petere commutationem in aliud opus pium, vel facere sibi ipsis à Confessario applicari elemosynam, quam pro lucranda Indulgentia tenerentur, quod est valde notandum.

5. Dico tertio contra Homobonum de Iubilæo, lib. 4. q. 57. Superiore nolente pro Religiosis elemosynam largiri, posse illos secluso scandalo aliquid e bonis Monasterij

Sup. hoc inf. in Ref. 54. §. Notandum est, & in t. 8. tr. 4. Ref. 71. §. Probatur, ad medium, verè. Et pro & hic inf. in Ref. seq. §. 11.

Sup. hoc inf. in Ref. 54. §. Notandum est tamen hic, prope finem.

Pro confesso in hoc §. sup. late in Ref. 29. & in aliis eius not.

Sup. hoc in Ref. præterita.

Sup. hoc sup. in Ref. 30.

NAE
nia
IVV
III